

Ćwiczenie 6

Spektrometr magnetyczny β
(typu Danysza)

Ćwiczenie 6

Magnetyczny spektrometr β

(typu Danysza)

Zagadnienia do kolokwium:

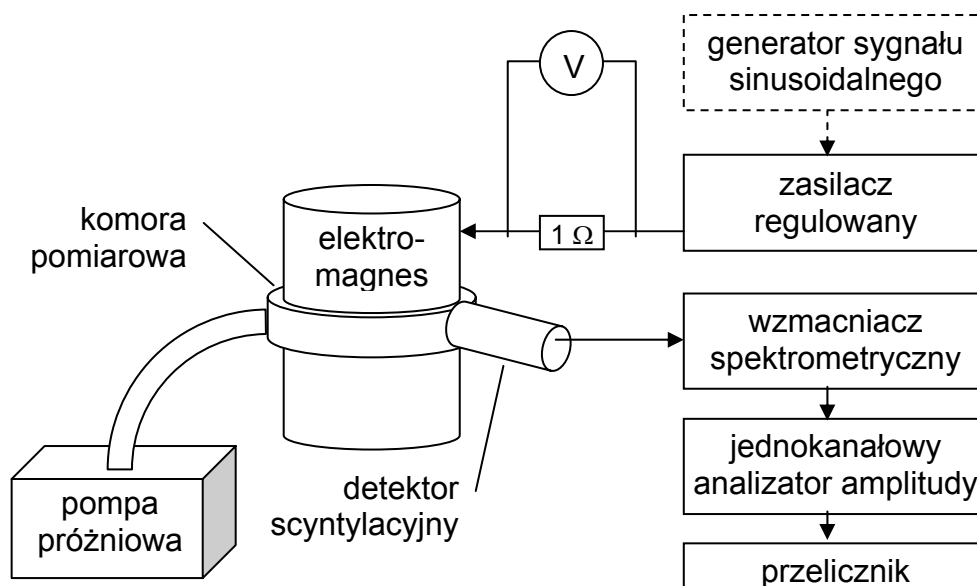
1. Rozpady β , warunki energetyczne, reguły wyboru.
2. Widmo energetyczne elektronów β (teoria i eksperyment), wykres Fermiego.
3. Konwersja wewnętrzna (KW), elektrony konwersji wewnętrznej (EKW).
4. Schemat rozpadu beta ^{137}Cs .
5. Detektory promieniowania β (gazowe, scyntylicyjne, półprzewodnikowe).
6. Magnetyczne spektrometry β (zasada działania, rodzaje, parametry).
7. Spektrometr typu Danysza (zasada działania, konstrukcja, parametry).

Literatura:

1. A.Strzałkowski, „Wstęp do fizyki jądra atomowego”, PWN, W-wa 1978.
2. E.Krupa, Praca magisterska, UMCS,
3. E.Funfer, H.Neuert, „Liczniki promieniowania”, PWN, W-wa 1960.

Zadania do wykonania:

1. Zestawić ćwiczenie według schematu przedstawionego na rys. 1.
2. Odpompować komorę spektrometru ($p < 2 \text{ mTr}$).
3. Rozmagnesować rdzeń elektromagnesu używając do sterowania zasilaczem generatora sygnału sinusoidalnego (rys. 1) o częstotliwości 10-15 Hz. Amplitudę sygnału zwiększać powoli (10 s) do maksimum a następnie z tą samą szybkością zmniejszyć do zera.
4. Zdjąć widmo beta ^{137}Cs (źródło znajduje się w komorze spektrometru) zmieniając natężenie prądu elektromagnesu w przedziale $I = 0 - 0.3 \text{ A}$. Natężenie zwiększać krokami $\Delta I \leq 5 \text{ mA}$ (w obszarze widma beta) i $\Delta I \leq 1 \text{ mA}$ (w obszarze pików EKW). Czas poszczególnych ekspozycji $\Delta t \geq 100 \text{ sek}$. **Regulację prądu należy przeprowadzać tylko w kierunku jego wzrostu!**
5. Przedstawić energetyczne widmo beta ^{137}Cs (współczynnik kalibracyjny określić na podstawie wierzchołków EKW przejścia 661,7 keV).
6. Narysować wykres Fermiego (w ograniczonym zakresie energii), wyznaczyć energię rozpadu beta ^{137}Cs .

Rys.1 Schemat blokowy magnetycznego spektrometru β .